

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2022-32-331-341>

УДК: 378.881.111.1: 656.6

Чиж Світлана Георгіївна,

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри гуманітарних дисциплін,
Дунайський інститут Національного університету
«Одеська морська академія»
Ізмаїл, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0244-2796>
chizh.svet@gmail.com

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З ПІДВИЩЕННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ МОРСЬКОЇ ГАЛУЗІ ВІДПОВІДНО ДО МІЖНАРОДНИХ ВИМОГ

Анотація. Стаття присвячена обґрунтуванню потреби формування комунікативної компетентності у здобувачів освіти – майбутніх менеджерів морської галузі. Зазначається, що важливим напрямом їх професійної підготовки є приведення її до вимог міжнародних конвенцій та стандартів вищої освіти у сфері внутрішнього водного транспорту.

Аналізується програма навчальної дисципліни «Англійська мова за професійним спрямуванням», що укладена на базі освітньо-професійної програми освітнього ступеня бакалавр, спеціальності 073 «Менеджмент», спеціалізації «Менеджмент в галузі морського та річкового транспорту». Підкреслюється необхідність забезпечення морської галузі, зокрема торговельного флоту, спеціалістами, які вміють спілкуватись англійською мовою за професійним спрямуванням на достатньо високому рівні, що є запорукою ефективної реалізації їх професійної діяльності.

Зазначається, що в сучасних умовах морський судноплавний бізнес є вкрай важливим, а відтак має бути забезпечений системний логістичний підхід щодо концепції, управління, контролю і нагляду за здійсненням судноплавних послуг, які базуються на правових нормах, прийнятих міжнародними морськими організаціями, а також на оптимальній стратегії роботи судноплавних організацій і морських портів. Підкреслюється необхідність формування у менеджера морської галузі комунікативної компетентності, під якою розуміється комплекс його знань, досвіду, навичок, мотивації, що дозволяє успішно спілкуватися англійською мовою з усіма суб'єктами, які беруть участь у наданні послуг з судноплавства (суднами, судноплавними компаніями, портами, фрахтувальниками, судовими брокерами, портовими адміністраціями, лоцманами).

Ключові слова: менеджер морської галузі; професійна компетентність; іншомовна комунікативна компетентність; морські судноплавні послуги; морська транспортна система.

1. ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми. На сучасному етапі підготовки майбутніх менеджерів морської галузі значна увага приділяється підвищенню рівня їх іншомовної комунікативної компетентності, адже непорозуміння серед членів суднової команди та береговими службами можуть призвести до аварійних ситуацій на морі.

Актуальність проблеми формування іншомовної комунікативної компетентності менеджерів морської галузі зумовлена швидким розвитком інформаційного суспільства: діджиталізація управлінської діяльності, розвиток комунікаційних мереж, зміна форм комунікацій, загальна віртуалізація спілкування. За цих умов особливого значення набуває вміння менеджера організувати ефективне спілкування з підлеглими, керівниками, колегами як у віртуальному, так і в реальному просторі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню питання професійної підготовки морських фахівців присвячено наукові праці вітчизняних (С. Барсук, Л. Герганов, О. Доброштан, С. Козак, І. Литвиненко, І. Сокол, Т. Спичак, В. Смелікова, О. Тиرون, О. Тимофєєва, В. Чернявський, О. Фролова, та ін.) науковців. Проблеми підготовки менеджерів висвітлюється як зарубіжними (S. Cowen, I. Cranfield, P. Drucker, A. Hubert, Y.H.V.Lun, K.-H.Lai, T.C.E.Cheng, R. Miles, T. Mosson, I. Novaka, A. Rohrer, S. Šamiija, T. Stroh), так і вітчизняними (Ю. Голубєв, Л. Долинська, В. Черевко, В. Дюков, С. Макаров, М. Махмутов, Ю. Морозов, Ф. Русинов, Є. Уткін, В. Яровий) авторами.

Проте поняття комунікативної компетентності менеджерів морської галузі є відносно новим для української морської освіти. Аналіз наукових робіт свідчить про те, що інтерес як вітчизняних, так і іноземних дослідників більш сфокусовано на лінгвістичному аспекті англійської морської мови, і майже поза увагою вчених залишається іншомовна комунікативна компетентність фахівців морської галузі.

Відтак, організація роботи з підвищення іншомовної комунікативної компетентності майбутніх менеджерів морської галузі не досліджувалась системно і цілісно, тому тема є актуальною і представляє інтерес для подальших досліджень.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Мета статті полягає у висвітленні найбільш суттєвих методико-теоретичних орієнтирів щодо формування та удосконалення іншомовної комунікативної компетентності майбутніх менеджерів морської галузі.

Відповідно до мети визначено такі **завдання статті**:

- здійснити аналіз вимог, що висуваються Міжнародними та вітчизняними морськими організаціями, щодо підготовки майбутніх фахівців морської галузі;
- проаналізувати організацію роботи щодо підвищення іншомовної комунікативної компетентності майбутніх менеджерів морської галузі.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH FINDINGS

У 2015 році Україна підтвердила виконання вимог Міжнародної конвенції про підготовку і дипломування моряків та несення вахти 1978 р. (ПДНВ), про що зазначено в циркулярному листі Міжнародної морської організації MSC 1/Circ. 1163/Rev.9 від 15 червня 2015 року. Відповідно до рекомендацій Місії Міжнародної морської організації (International Maritime Organization, IMO) в Україні в 2015 році утворено новий центральний орган виконавчої влади – Державну службу морського та річкового транспорту України, яка розпочала функціонувати з 2018 року та реалізує державну політику у сферах морського та річкового транспорту, торговельного мореплавства, судноплавства на внутрішніх водних шляхах, навігаційно-гідрографічного забезпечення мореплавства, безпеки на морському та річковому транспорті [8].

У Морській доктрині України на період до 2035 року система підготовки та перепідготовки фахівців для морської галузі всієї світової спільноти визнана морським потенціалом країни та умовою забезпечення безпеки судноплавства, а проведення морських наукових досліджень щодо підготовки та перепідготовки фахівців у морській галузі є одним з пріоритетних напрямів національних інтересів України у сфері морської діяльності [5].

Серед основних завдань Стратегії розвитку морських портів України на період до 2038 р. визначено: підвищення рівня кадрового потенціалу, оновлення та вдосконалення навчально-методичної та програмно-технічної бази для підготовки фахівців портової галузі [6].

У Стратегічному плані розвитку морського транспорту України на період до 2020 року як короткострокову мету визначено підвищення рівня освіти та кваліфікації фахівців судноплавної та портової галузі [3].

Морський транспорт є однією з найбільш динамічних та перспективних галузей міжнародного господарства, де працюють фахівці, професіональна діяльність яких пов'язана з морською транспортною системою, експлуатацією морських портів, морською промисловістю. Задля оптимальної стратегії їх роботи компетентний менеджер морської галузі повинен володіти не лише професійними, а й мовленнєвими знаннями, вміннями та навичками.

Поняття «компетентність» (лат. *competens* – відповідний, здібний) досі є предметом багатьох дискусій, адже у науковій літературі існує чимала кількість його визначень.

Експерти проєкту «DeSeCo (Definition and Selection of Competencies)» визначають поняття компетентності як здатність успішно задовольняти індивідуальні та соціальні потреби і виконувати поставлені завдання. Кожна компетентність побудована на комбінації взаємовідповідних пізнавальних ставлень та практичних навичок, цінностей, емоцій, поведінкових компонентів, знань і вмінь, усього того, що можна мобілізувати для активної дії [11].

Компетентність – це більше, ніж просто знання та навички. Означене поняття передбачає вміння відповідати складним потребам, використовуючи та мобілізуючи психосоціальні ресурси (включаючи навички та ставлення) в конкретному контексті. Наприклад, вміння ефективно спілкуватися є компетенцією, яка може спиратися на знання мови, практичні навички ІТ та ставлення до них тих, з ким людина спілкується [11].

Отже, компетентність моряка розглядається в сучасних соціально-економічних умовах як запорука успіху професійної діяльності, що відповідає розвитку плавальних, суднобудівних та морських робітничих спеціальностей. Компетентність спеціаліста морської галузі визначають як характеристику спеціаліста морського профілю, що представлена комплексом його знань, досвіду, навичок, мотивації, який дозволяє успішно вирішувати професійні завдання в морі та на суші.

На думку О. Тирон, іншомовна компетентність моряка – це інтегративна властивість особистості, її здатність реалізовувати вміння раціональної комунікації в процесі виконання функціональних обов'язків і використовувати стратегії успішного міжособистісного спілкування з метою гарантування безпеки міжнародного мореплавства та власної безпеки засобами мови міжнародного спілкування [7].

Комунікативну компетентність менеджера Л. Долинська, В. Черевко розглядають як здатність особистості менеджера висловлювати свою суб'єктну позицію в умовах професійної комунікації за допомогою реалізації своєї мовної поведінки з метою виконання професійно значущих завдань (організаційних, координаційних, планування та ін.), специфічних для сфери менеджменту [1].

На нашу думку, під комунікативною компетентністю менеджера морської галузі слід розуміти комплекс знань, досвіду, навичок, мотивації, що дозволяє успішно спілкуватися англійською мовою з усіма суб'єктами, які беруть участь у наданні послуг з судноплавства (суднами, судноплавними компаніями, портами, фрахтувальниками, судовими брокерами, портовими адміністраціями, лоцманами).

До складових елементів іншомовної комунікативної компетентності фахівців морської галузі відносимо мовні та іншомовні професійні комунікативні компетентності: здатність розуміти іншомовне мовлення, поєднувати правильно побудовані речення між собою задля участі у спілкуванні, обробляти, запам'ятовувати та відтворювати знання, враховуючи контекстуальну доречність, аналізувати та оцінювати засоби спілкування. Відтак, важливим аспектом професійної компетентності менеджера є здатність до спілкування, що у свою чергу, виражається в його комунікативній компетентності.

Робочою мовою на судні, згідно з Міжнародною конвенцією про підготовку і дипломування моряків та несення вахти (ПДМНВ), є англійська мова [2]. У цьому документі «стандарт компетентності» означає рівень професійної підготовки, який повинен бути досягнутий для належного виконання функцій на судні відповідно до критеріїв, узгоджених на міжнародному рівні, і включає приписані стандарти чи рівні знань, розуміння та продемонстрованих навичок [2].

Міжнародна морська організація пропонує всім викладачам морської англійської мови використовувати ІМО модельний курс 3.17, де описує методику використання комунікативного підходу та її переваги порівняно із традиційним. У даному курсі також запропоновані конспекти занять із використання комунікативного підходу, особливості викладання граматики, лексики, фонетики, а також особливості формування навичок говоріння, читання, письма, аудіювання. Як додаток ІМО також подає перелік посилань на вимоги до формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх моряків згідно конвенції ПДМНВ [10].

Проаналізувавши наукову літературу з проблеми формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх морських спеціалістів, ми дійшли висновку, що дане питання є сферою інтересів багатьох сучасних науковців, як вітчизняних, так і зарубіжних. Міжнародна морська організація також переймається цією проблемою та пропонує методи та підходи, зокрема комунікативний, для вирішення означеного питання. Саме тому ІМО модельний курс 3.17 містить покрокову інструкцію щодо впровадження комунікативного підходу у викладання морської англійської мови майбутнім морякам [10].

Важливим напрямом професійної підготовки майбутніх менеджерів морської галузі є приведення її до вимог міжнародних конвенцій та стандартів вищої освіти у сфері водного транспорту. Так, Дунайський інститут НУ «ОМА» – один з провідних закладів вищої освіти в галузі морської індустрії України – готує здобувачів освіти, що одержують фундаментальну, соціально-гуманітарну, загальноекономічну й комплексну професійно-практичну підготовку в галузі морського та річкового транспорту, здобувають якісні знання протягом усього періоду навчання, що здійснюється з використанням сучасних методів набуття знань, розвитку творчих здібностей, фізичного й духовного вдосконалення.

Інститут активно співпрацює з роботодавцями, результатом чого є те, що випускники кафедри працюють керівниками й головними фахівцями на підприємствах, фірмах і організаціях різних форм власності в секторі морського транспорту: судноплавних, стивідорних, брокерських, сюрвейерських, агентських і експедиторських, транспортних відділах зовнішньоекономічних фірм і інших підприємствах, пов'язаних із зовнішньоторговельними перевезеннями.

Інститут готує, зокрема, й спеціалістів за освітньою програмою спеціальності 073 «Менеджмент», спеціалізації «Менеджмент в галузі морського та річкового транспорту», що орієнтована на формування та розвиток професійних компетентностей фахівців для здійснення ефективної управлінської діяльності на підприємствах морської та річкової галузі. Згідно з програмою відбувається підготовка фахівців для підприємств морської та річкової галузей із проходженням практичної підготовки та можливістю стажування на підприємствах морегосподарського комплексу з урахуванням регіонального контексту [4].

В означеному документі надається інформація щодо видів, форм і методів контролю якості підготовки, компетентностей, які здобувачі освіти повинні отримувати під час навчання у морському закладі вищої освіти. Так, обов'язковими компонентами

освітньої програми є цикл загальної підготовки, куди входить вивчення освітньої компоненти «Англійська мова за професійним спрямуванням», та цикл професійної і практичної підготовки.

Метою вивчення обов'язкової навчальної дисципліни «Англійська мова за професійним спрямуванням» є розвиток у здобувачів вищої освіти англійської комунікативної компетенції у всіх видах іншомовної мовленнєвої діяльності (читанні, говорінні, аудіюванні, письмі), а, також, удосконалення набутих на попередньому етапі навчання загальних (знання світу, соціокультурні знання, міжкультурне усвідомлення, вміння та навички, «компетенція існування», вміння вчитися, мовна і комунікативна свідомість, загальні фонетичні здібності, евристичні вміння) та комунікативних компетенцій (лінгвістичної, лексичної, граматичної, семантичної, фонологічної, орфографічної).

Предметом вивчення є розвиток у здобувачів вищої освіти навичок володіння іноземною мовою у різних видах мовленнєвої діяльності в обсязі професійної тематики та вдосконалення вже набутих умінь з лексики та граматики через виконання комплексу вправ на застосування мовних структур, активізації активного словника у читанні, письмі та вживанні мови в межах тем, пов'язаних з повсякденною та діловою активністю.

Робоча програма складена відповідно до вимог освітньо-професійної програми «Менеджмент в галузі морського та річкового транспорту» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче компетентностей та досягнення програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності:

ЗК7 – здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК14 – здатність працювати у міжнародному контексті.

Фахові компетентності:

ФК11 – здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

ФК18 – розв'язання практичних проблем управління транспортними потоками, у тому числі на підприємствах морського та річкового транспорту.

Складові, що спрямовані на формування соціальних навичок (softskills):

ЗК4 – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Програмні результати навчання:

ПРН7 – виявляти навички організаційного проектування.

ПРН13 – спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.

Основними цінностями курсу є оволодіння знаннями про ділову документацію, вантажні перевезення, ділову комунікацію англійською мовою.

Зауважимо, що запорукою успішної роботи кожної судноплавної компанії та морської країни є ефективність та безпека її морських судноплавних послуг. Означене характеризується міцним зв'язком між системою управління та наданням послуг з доставки. Цей зв'язок відбувається на основі взаємодії всіх суб'єктів, що беруть участь у наданні послуг з судноплавства, у тому числі: судна, судноплавні компанії, порти, фрахтувальники, судові брокери, портові адміністрації, лоцмани тощо, оскільки всі вони разом становлять інтегровану морську транспортну систему.

В умовах жорстокої конкуренції між судноплавними компаніями на світовому ринку особливу увагу було приділено безпеці обслуговування і безпечному судноплавству, що призвело до значного скорочення кількості морських аварій за останні роки, захисту людського життя і збереження морських природних ресурсів. Ефективно спланована, організована і контрольована система є основоположним чинником, що визначає якість, безпеку та ефективність надання послуг морського транспорту. Крім того, морський судноплавний бізнес є важливим чинником економічного розвитку країни.

Сьогодні морський судноплавний бізнес є вкрай важливим, а відтак має бути забезпечений системний логістичний підхід щодо концепції, управління, контролю і нагляду за здійсненням судноплавних послуг, які базуються на правових нормах, прийнятих міжнародними морськими організаціями, а також на оптимальній стратегії роботи судноплавних організацій і морських портів.

Зауважимо, що судноплавство є одним з найбільш інтернаціоналізованих видів світової промислової діяльності, має високий рівень ефективності та якості, адже транспортування відбувається природною екосистемою – морським шляхом. Отже, судноплавство сьогодні сприяє більш широкому аспекту світового розвитку та міжнародній торгівлі. Управління якістю морських перевезень підвищує рівень судноплавної компанії, регіону та морської країни в цілому і є важливою передумовою економічного розвитку.

Епоха бурхливого економічного і техніко-технологічного розвитку сучасного виробництва вимагає добре організованої і, перш за все, безпечної системи морських транспортних перевезень, що передбачає перевезення пасажирів та/або вантажів морем.

Морський транспорт передбачає фізичне перевезення вантажів із району постачання до області попиту на певні види товарів. При цьому морська транспортна система включає три основних компоненти, важливі для перевезення товарів, а саме:

- фіксована інфраструктура – порти або термінали;
- засоби перевезень – судна та баржі;
- організаційна система, необхідна для того, щоб судна та фіксована інфраструктура були використані належним чином.

Ефективність судноплавних послуг визначається співвідношенням попиту та пропозиції на ринку судноплавства, а управління морським транспортом використовує ринкові механізми регулювання відносин попиту та пропозиції.

Дослідники виділяють п'ять ключових чинників, що впливають на здійснення послуг судноплавства:

- політичні – втручання уряду в торгівлю; війни, революції, національні кризи;
- світова економіка – експорт/імпорт різних товарів;
- морська торгівля – коротко-/довгострокові тенденції в торгівлі;
- середня відстань перевезень – дистанція між портами;
- вартість транспортних перевезень – портові збори; витрати на паливо [9].

Процеси, що відбуваються в морській транспортній системі, базуються на безперервному потоці інформації і стосуються як контролю, так і управління з метою оптимізації роботи послуг судноплавства. Управління процесами в системі морського транспорту координує роботу таким чином, щоб забезпечити якість, ефективність, швидкість, надійність та безпеку послуг доставки.

Процеси, що відбуваються в морській транспортній системі, можна розділити на кілька етапів, що відповідають фазам рейсу судна з порту А в порт Б.

Перший етап – це планування рейсу, що включає комерційні аспекти використання суден. Важливими чинниками, що визначають цей етап, є відстані між портами, типи вантажів, фрахтові чи лайнерні тарифи, ціна палива та портові витрати.

Другим етапом є здійснення рейсу, який включає навігацію до порту посадки, процес завантаження, навігацію до порту висадки та процес розвантаження вантажу. Провідними чинниками роботи в портах є: швидкість, розвиток портової інфраструктури, перевантаженість портів, складність обробки окремих видів вантажів.

Третій етап включає аналіз усіх аспектів рейсу, зокрема: фінансові результати, визначення помилок, позитивні та негативні наслідки. Цей етап є важливим для майбутніх рейсів, а також для проведення профілактичних та корекційних заходів з метою покращення процесу роботи морського транспорту.

Управління вищезгаданими етапами, які відбуваються в системі морського транспорту, є важливою передумовою оптимізації рейсів суден, вантажно-розвантажувальних операцій у портах та обслуговування суден [9].

Відтак зауважимо, що для менеджерів морської галузі комунікація – один із найважливіших аспектів праці, адже вся робота відбувається в команді, у тісному взаємозв'язку між усіма суб'єктами, що беруть участь у наданні послуг з судноплавства.

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ / CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

Отже, в системі морської галузі працюють фахівці, професійна діяльність яких пов'язана з морською промисловістю, морською транспортною системою, експлуатацією морських портів. Підготовка висококваліфікованих фахівців з менеджменту морської галузі, які здатні впроваджувати та розвивати інноваційні технології, на сьогодні є стратегічно важливим завданням для України.

Аналіз науково-методичної літератури, нормативних документів міжнародних та державних організацій, дозволив запропонувати визначення комунікативної компетентності менеджера морської галузі, під якою розуміється комплекс його знань,

досвіду, навичок, мотивації, що дозволяє успішно спілкуватися англійською мовою з усіма суб'єктами, що беруть участь у наданні послуг з судноплавства (суднами, судноплавними компаніями, портами, фрахтувальниками, судовими брокерами, портовими адміністраціями, лоцманами). Відтак, актуальність розглянутої проблеми не викликає сумнівів, адже якісна фахова підготовка менеджерів дозволить країні стати важливою частиною глобальної системи товарного руху, реалізувати транзитний потенціал та забезпечити компаніям вихід на якісно новий рівень організації менеджменту та ланцюгів постачання.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в необхідності теоретичного та експериментального дослідження процесу формування іншомовної комунікативної компетентності у здобувачів вищої освіти – майбутніх менеджерів морської галузі.

5. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ТРАНСЛІТЕРАЦІЯ / REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Долинська, Л. В., Черевко, В. П., 2001. Формування комунікативної компетентності майбутніх менеджерів: навч.-метод., Київ: ДЦССМ, 95.
2. Манільські поправки до додатка до Міжнародної конвенції про підготовку та і дипломування моряків та несення вахти. Доступно: <<https://ips.ligazakon.net/document/mu10242?an=2>>.
3. Наказ Міністерства інфраструктури України «Про затвердження Стратегічного плану розвитку річкового транспорту на період до 2020 року», 2015. Доступно: <<https://mtu.gov.ua/documents/446.html>>.
4. Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра «Менеджмент в галузі морського та річкового транспорту», 2019. Доступно: <<https://dinuoma.com.ua/wp-content/uploads/2000/01/oppMen.pdf>>.
5. Постанова «Про затвердження Морської доктрини України на період до 2035 року», 2009. Доступно: <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1307-2009-%D0%BF>>.
6. Розпорядження «Про затвердження Стратегії розвитку морських портів України на період до 2038 року», 2013. Доступно: <<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/548-2013-%D1%80>>.
7. Тирон, О.М., 2015. Психолого-педагогічні особливості процесу формування іншомовної компетентності майбутнього моряка. *Вісник Одеського національного університету імені І.І. Мечникова*, 4 (38), 148–156.
8. Україна успішно пройшла аудит ІМО, 2018. Доступно: <<https://mtu.gov.ua/news/29908.html>>.
9. Šamija, S., 2017. Maritime transport management for the purpose of efficiency and safety of shipping services. Available: <http://www.geocities.ws/icts_papers/Papers/Samija.pdf>.
10. Model Course 3.17, 2014. Available: <https://www.academia.edu/34839973/Model_Course_3.17>
11. The Definition and Selection of Key Competencies. Available: <<https://www.oecd.org/pisa/35070367.pdf>>.

ORGANIZATION OF FUTURE MARITIME MANAGERS' WORK ON IMPROVING FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE ACCORDING TO INTERNATIONAL REQUIREMENTS

Svitlana Chyzh,

PhD in Pedagogy, Associate Professor, Department of Humanities,
Danube Institute of National University "Odessa Maritime Academy"

Ismail, Ukraine

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0244-2796>

chizh.svet@gmail.com

Abstract. The article is devoted to substantiating the need for forming the communicative competence in students – future managers of the maritime industry. It is noted that an important area of their training is to bring it in line with the requirements of international conventions and standards of higher education in the field of inland water transport.

The program of the discipline "English for Professional Purposes" developed on the basis of the educational-professional program of Bachelor's degree, specialty 073 "Management", specialization "Management in the field of sea and river transport", is analyzed. The need to provide the maritime industry, in particular the merchant navy, with specialists who can communicate in English for professional purposes at a sufficiently high level, which is the key to the effective implementation of professional activities, is emphasized.

It is noted that in modern conditions the maritime shipping business is extremely important, and therefore a systematic logistical approach to the concept, management, control and supervision of maritime services based on legal norms adopted by international maritime organizations, as well as on the optimal strategy of shipping organizations and seaports, should be provided. The need to form the communicative competence of a maritime manager (understood as a set of knowledge, experience, skills, motivation, which allows to communicate successfully in English with all entities involved in the provision of shipping services (ships, shipping companies, ports, charterers, ship brokers, port administrations, pilots) is emphasized.

Keywords: maritime manager; professional competence; foreign language communicative competence; maritime shipping services; maritime transport system.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Dolyns'ka, L. V., Cherevko, V. P., 2001. *Formuvannya komunikatyvnoyi kompetentnosti maybutnikh menedzheriv* [Formation of communicative competence of future managers]: navch.-metod., Kyiv: DTSSSM, 95.

2. *Manil's'ki popravky do dodatka do Mizhnarodnoyi konventsiyi pro pidhotovku ta i diplomuvannya moryakiv ta nesennya vakhty* [Manila Amendments to the Annex to the International Convention on the Training, Certification and Watchkeeping of Seafarers and Watchkeeping]. Dostupno: <<https://ips.ligazakon.net/document/mu10242?an=2>>.

3. *Nakaz Ministerstva infrastruktury Ukrayiny «Pro zatverdzhennya Stratehichnoho planu rozvytku richkovoho transportu na period do 2020 roku»* [Order of the Ministry of Infrastructure of Ukraine "On approval of the Strategic Plan for the development of river transport for the period up to 2020"], 2015. Dostupno: <<https://mtu.gov.ua/documents/446.html>>.

4. *Osvitn'o-profesiyna prohrama pidhotovky bakalavra «Menedzhment v haluzi mors'koho ta richkovoho transportu»* [Educational and professional bachelor's program "Management in the field of maritime and river transport"], 2019. Dostupno: <<https://dinuoma.com.ua/wp-content/uploads/2000/01/oppMen.pdf>>.

5. *Postanova «Pro zatverdzhennya Mors'koyi doktryny Ukrayiny na period do 2035 roku»* [Resolution "On approval of the Maritime Doctrine of Ukraine for the period up to 2035"], 2009. Dostupno: <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1307-2009-%D0%BF>>.

6. *Rozporyadzhennya «Pro zatverdzhennya Stratehiyi rozvytku mors'kykh portiv Ukrayiny na period do 2038 roku»* [Order "On approval of the Strategy for the development of seaports of Ukraine for the period up to 2038"], 2013. Dostupno: <<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/548-2013-%D1%80>>.

7. Tyron, O.M., 2015. Psykholoho-pedahohichni osoblyvosti protsesu formuvannya inshomovnoyi kompetentnosti maybutn'oho moryaka [Psychological and pedagogical features of the process of forming foreign language competence of the future sailor], *Visnyk Odes'koho natsional'noho universytetu imeni I.I. Mechnykova*, 4 (38), 148–156.

8. *Ukrayina uspishno proyshla audyt IMO* [Ukraine has successfully passed the IMO audit], 2018. Dostupno: <<https://mtu.gov.ua/news/29908.html>>.

9. Šamija, S., 2017. Maritime transport management for the purpose of efficiency and safety of shipping services. Available: <http://www.geocities.ws/icts_papers/Papers/Samija.pdf>.

10. Model Course 3.17, 2014. Available: <https://www.academia.edu/34839973/Model_Course_3.17>.

11. The Definition and Selection of Key Competencies. Available: <<https://www.oecd.org/pisa/35070367.pdf>>.